

SLUTTRAPPORT

«Ungdom og medbestemmelse, mestring og motivasjon»

2011–2013

Nasjonalt samarbeidsprosjekt mellom mellom
Norges Musikkorps Forbund og Norsk Kulturskoleråd

NORGES
MUSIKKORPS
FORBUND

NORSK KULTURSKOLERÅD

Innholdsfortegnelse

1.0	Bakgrunn for prosjektet	3
2.0	Prosess og forberedelser fram mot prosjektstart	4
2.1	Målsetting	4
2.2	Bakgrunn for valg av miljø	5
3.0	Organisering	5
3.1.	Sentral prosjektgruppe	5
3.2.	Fremdriftsplan	5
3.3	Samlinger	5
4.0	Rapport fra miljøene	6
4.1	Byåsen skolemusikkorps og Trondheim kommunale kulturskole	6
4.2	Solevåg skulekorps og Sula kulturskule	14
4.3	Knarvik skulekorps	20
4.4	Tasta skulekorps	24
4.5	Berg skulekorps og Larvik kulturskole	27
5.0	Masteroppgave	30
6.0	Oppsummering	30
6.1	Suksessfaktorer i dette prosjektet	30
6.2	Hindringer og utfordringer i dette prosjektet	31
6.3	Måloppnåelse	32
7.0	Videreføring	32
7.1	På skolekorpsenes og kulturskolenes dagsorden	32
7.2	Spredningskonferanse	33
8.0	Kontaktadresser	33
9.0	Økonomi	33
10.0	Vedlegg	33

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

1.0 Bakgrunn for prosjektet

Mange ungdommer slutter med musikkaktivitet i 14-15 års alder, og sammenhengen mellom mestring og motivasjon er åpenbar. Vi ser et behov for økt medbestemmelse og motivasjon hos korpsungdom i aldersgruppen 15-19 år samt flere møtepunkt og øving under veiledning i korps. Vi ønsker å skape økt rolleforståelse hos ungdom i alderen 15-19 år gjennom målrettet veiledning av kvalifiserte musikkpedagoger i Kulturskolen. Gjennom målrettet veiledning og kompetanseheving gis ungdom en arena for refleksjon og økt innsikt i læringsprosesser. Musikkopplæringen i skolekorps er preget av knappe ressurser og for lite tid til øving i grupper. På bakgrunn av dette valgte vi følgende modell og arbeidsmetode:

Gjennom veiledning til aldersgruppen 15-19 år ønsker NMF å skape motivasjon, økt mestring og rolleforståelse samt innsikt i læringsprosesser. Kulturskolen bidrar med veiledere som et ekstra tilbud i grunnopplæringen i instrumentalopplæringen i skolekorps.

Norske skolekorps er en unik tradisjon i verdenssammenheng. Ingen andre land har en slik utbredelse av skolekorps som oss.

I statsbudsjettet for 2010 satte regjeringen av 40 millioner til utvikling av kulturtilbud og kulturskolene, som en del av Kulturløftet II. Målsetting for stimuleringsmidlene var at de skulle

- bidra til utvikling av et mer mangfoldig og kvalitativt bedre kulturtilbud til flere elever enn i dag
- bidra til utvikling av elevenes kulturelle kompetanse for deltakelse i et multikulturelt samfunn gjennom erfaring med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer
- legge til rette for bedre ressursutnyttelse innen dagens rammer
- Modellforsøk skal være kulturskoletilbud eller kulturtilbud for elever på 1. – 4. trinn innenfor rammen av helhetlig skoledag.
- Utviklingsprosjekt skal være tiltak som fremmer kvalitetsutvikling av kulturskoletilbud eller kulturtilbud til barn og unge gjennom hele opplæringsløpet.

Innholdet i forsøkene og prosjektene skulle være enten utprøving av nye aktiviteter eller tverrfaglige uttrykk, utprøving av arbeidsmåter og organisering, samarbeid skole, SFO og kulturskole innen en helhetlig skoledag, eller utprøving av prosjekter basert på Teaching Artist eller lignende (www.udir.no).

NMF søkte og fikk midler til to prosjekter. Ett om tenåringer i korps og ett om Korps og Kulturskole i SFO og Grunnskole.

Dette er et nasjonalt samarbeidsprosjekt mellom NMF v/musikksjef Geir Ulseth og Norsk Kulturskoleråd v/Bård Hestnes. Erfaringene og kompetansen prosjektet gir skal danne grunnlag for gode samarbeidsmodeller og en bedre og mer helhetlig musikkopplæring, og nasjonal spredning er målet.

NMF og Norsk Kulturskoleråd finner kulturskoler og skolekorps som deltar i prosjektet

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

Beskrivelse av aktiviteter og tiltak fra søknad

- Gjennom veiledning og mentorvirksomhet skal musikk lærere i kulturskolen gi ungdom motivasjon til å fortsette med musikken både som hobby og en potensiell yrkeskarriere
- Målet er å gi korpsungdom muligheten til å være gode rollemodeller gjennom ledelse av instrumentgrupper, under veiledning av pedagoger fra Kulturskolen
- Denne gruppeøvingen, og ledelse av denne, skal komme som et supplement til ordinær instrumentopplæring og samspill i korpset
- Ungdomsgruppen i korpset kan få en teoretisk opplæring gjennom NMFs instruktørkurs, og praktisere og utøve ledelse av instrumentgruppene under veiledning av erfarne musikkpedagoger
- Trinn 1: ungdom gjennomfører NMFs instruktørkurs med fokus på pedagogiske prosesser og instrumentopplæring i grupper
- Trinn 2: praksisperiode gjennom å lede gruppeøvinger under veiledning av pedagoger fra kulturskolen. Gruppeøvingene skal være en gang hver uke, og veilederen er tilstede minimum en gang hver måned, der tilstedeværelse annen hver gang er ønskelig
- Gjennom nettverksarbeid samles erfaringer og kompetanse i suksesskriterier og målet er å utarbeide en anbefalt samarbeidsmodell for denne typen opplæring og mentorvirksomhet.

2.0 Prosess og forberedelser fram mot prosjektstart

2.1 Målsetting

Prosjektet «Ungdom og medbestemmelse – mestring og motivasjon» har følgende tre hovedmål:

1. Øke ungdomsandelen av utøvende musikere i skolekorpsene i alderen 15-19 år
2. Rekruttere flere inn i musikkutdanning og musikk læreryrket
3. Utvikle gode holdninger gjennom rolleforståelse og bygging av forbilder

For å nå målene ønsker vi å finne

- skolekorps og kulturskoler som gjennom musikalsk medvirkning klarer å motivere aldersgruppen 15-19 år
- musikanter som over tid skal utvikle ferdigheter i det å lede en gruppe musikanter
- /utvikle/dokumentere suksessfaktorer på dette området

Formen på prosjektet bestemmes av det enkelte miljø. Her i samarbeid med skolekorps, kulturskole, kursleder og prosjektleder.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

2.2 Bakgrunn for valg av miljø

Til dette prosjektet inviterte NMF seks skolekorps/kulturskoler. Av disse var det fem miljøer som kunne gjennomføre. Korpene ble bl.a. valgt ut fra følgende kriterier;

- god kompetanse innenfor området
- vilje til å satse på samarbeid
- forskjellighet i geografi (by/land)

I tillegg ønsket vi å invitere med et skolekorps som ikke har opplæring i samarbeid med kulturskolen. Dette fordi vi ønsket å få en indikasjon på om prosjektet kan gjennomføres uten kulturskolen.

I ett av miljøene som samarbeider med kulturskolen ble prosjektet i helhet lagt til korpset med dirigenten som kursleder.

3.0 Organisering

3.1 Sentral prosjektgruppe

Dette er et nasjonalt samarbeidsprosjekt mellom Norges Musikkorps Forbund og Norsk Kulturskoleråd. Prosjektledelsen ble lagt til NMF

Dag Helle Bysting	Prosjektleder NMF (fra 15.10.12)
Geir Ulseth	Musikksjef NMF
Per Einar Fon	Korpsbygger NMF
Iver Vatvedt	Musikkonsulent NMF Viken
Bård Hestnes	Fagkoordinator i musikk, Norsk Kulturskoleråd

3.2 Fremdriftsplan

Høst 2011	Oppstart fase 1
Høst 2012	Oppstart fase 2
17.-19. jan 2013	Møte med musikanter fra miljøene i anledning Ungdomskonferansen på Rica Hell Hotel, Stjørdal
01.05. 2013	Prosjektene avsluttes - rapportskrivning
16.-17. jan 2014	Spredningskonferanse i samarbeid med SFO-prosjektet på Rica Hell Hotel, Stjørdal.

3.3 Samlinger

Det har vært gjennomført møter mellom miljøene og prosjektleder. Herav oppstartsmøter og møter

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

underveis med kulturskole (administrasjon og lærer), skolekorps (styret, målgruppe og dirigent) og kursleder. Prosjektleder har i tillegg besøkt 3 av skolekorpene og på den måten fått møtt alle musikantene i disse miljøene.

2 ungdommer fra hvert miljø ble invitert til å delta på NMF's ungdomskonferanse 2013. Vi gjennomførte da et eget møte med ungdommene i forkant av konferansen. Ungdommene fikk da anledning til å fortelle om medvirkning i sitt skolekorps og vi fikk en fin erfaringsutveksling rundt dette. Etter denne samlingen fikk vi tilbakemelding om at flere av skolekorpene hadde satt i gang aktiviteter som de hadde lært av de andre.

4.0 Rapport fra miljøene

4.1 Byåsen skolemusikkorps (BSMK) og Trondheim kommunale kulturskole (TKK)

LOKAL PROSJEKTGRUPPE

Vegard Knotten	Leder BSMK
Dag Helle Bysting	Dirigent og musikalsk leder BSMK
Brynjar Sonstad	Avdelingsleder TKK
Roger Overå	Kursleder og lærer TKK
Magne Ø. Hjelmervik	Lærer TKK
Turid G. Husmoen	Lærer TKK

BESKRIVELSE

1. Beskrivelse av skolekorpset

a) Fakta

Byåsen skolemusikkorps teller i dag 131 medlemmer fordelt på 60 i hovedkorpset, 31 i juniorkorpset og 40 i aspirantkorpset. Korpset består av medlemmer i alderen 8-20 år. 1/3 av medlemmene er gutter og 2/3 er jenter. Medlemmene kommer fra Byåsen skole, Dalgård skole og Stavset skole. Korpset har hatt en jevn rekruttering, men også vært flinke til å ta vare på de medlemmene som allerede er der. Våren 2011 fikk korpset 45 nye aspiranter og fulgte opp med 46 nye sist vår. Korpset har fast øvingssted og hjemmebase i Kulturbygget på Byåsen skole. Korpset har 4 tillitsvalgte som alle har møte- og talerett i korpsets styre. I tillegg disponerer de til sammen 1 styreplass og har derav stemmerett. Korpset har deltatt i 1. divisjon i alle kretsmesterskap (nå Trøndersk mesterskap) siden oppstarten i 1974. Korpset deltar også med noen års mellomrom i NM for skolekorps, og i 2012 debuterte korpset i 1. divisjon.

b) Opplæring

Det er egne samspill for hovedkorps, aspirantkorps og juniorkorps. Musikantene spiller 1 år i aspirantkorpset og 2 år i juniorkorpset før de begynner i hovedkorpset. Alle musikantene har i tillegg undervisning gjennom kulturskolen - alene eller i gruppe - en time i uka. Musikantene har da to

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

medlemskap. Ett i korpset og ett i kulturskolen. Korpset har ansatt 2 dirigenter. En musikalsk leder/dirigent for hovedkorpset og en dirigent for aspirantkorpset og juniorkorpset. På grunn av stor rekruttering har vi de to siste årene engasjert en hjelpedirigent i aspirantkorpset samt ekstra instruktører til aspirant- og juniorkorps etter behov.

c) Samarbeid

Korpset har et godt samarbeid med skolene. Spesielt med Byåsen skole hvor vi har samspill og hjemmebane. Korpset samarbeider også med Byåsen musikkorps om felles slagverksutstyr, spilleplaner og de eldste musikantene. I tillegg samarbeider vi med andre skolekorps, aktører i nærmiljøet og lokale frivillige organisasjoner.

2. Beskrivelse av kulturskolen

a) Fakta

Trondheim kommunale kulturskole (TKK) har i dag rundt 4000 elevplasser i musikk, visuell kunst og scenekunst. Tilbudet gis til barn og unge i alderen 4-20 år. Undervisningen foregår ved 40 skoler/lokaler i distriktet og i Olavskvartalet. Til undervisningen er det lagt ut ca 70 årsverk. Tilbudet skal nå ut til alle interesserte, og samtidig ivareta de som retter seg mot en yrkesutdanning innenfor feltet. TKK samarbeider nært med skolekorpse i kommunen om opplæring og dirigenttjenester. 90 % av blåseelevene ved TKK er rekruttert av korpse. TKK er ansvarlig for Den Kulturelle Skolesekken (DKS) i Trondheim kommune.

b) Aktivitet og satsningsområder

Den ordinære undervisningen skal helst foregå i grupper, da det gir gode gevinster både faglig og sosialt. I tillegg til hovedinstrument kan elevene søke kammermusikk innenfor eget instrument, eller i klassiske tverrinstrumentale grupper. For de som satser ekstra vil de kunne finne tilbud om talentpåbygning. For musikkfeltet er det Lørdagsskole innenfor det klassiske området. Relativt nytt i kulturskolen er tilbudet om kortkurs innenfor direksjon, låtskriving, studioteknikk, storband m.m.

c) Samarbeid

Viktige samarbeidspartnere for kulturskolen er grunnskolene, MDD-linjene i videregående skole, profesjonelle kunst- og kulturinstitusjonene, storbynettverket av kulturskoler og diverse utviklingsprogrammer lokalt og nasjonalt.

3. Gjennomføring

a) Lokal modell

Skolekorpset rekrutterte den elevgruppen de ønsket skulle delta i prosjektet, og ut i fra det ble lærere i kulturskolen engasjert til å gi en veiledet observasjon der disse elevene besøkte undervisning av yngre elever. I forkant av observasjonsperioden gjennomførte korps og kulturskole et Øvingsassistentkurs for alle øvingsassistentene samlet. Alt arbeid som ble gjort direkte mot øvingsassistentene ble lønnet av prosjektet. Møter, planarbeid og andre avklaringer ble gjort innenfor

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

administrasjonstid og ubundet arbeidstid i TKK, og gikk inn som en naturlig del av det forberedelsesarbeid som skal gjøres i en kulturskole. Det vil være viktig i fortsettelsen å kunne gjøre planarbeidet i et semester, for så å gjennomføre i neste.

Prosjektet ble delt inn i tre faser:

I. Øvingsassistentkurs

11 musikanter fra skolekorpset har gjennomført et øvingsassistentkurs. Kurset ble ledet av Roger Overå som også er klarinettlærer (TKK) for musikantene i BSMK. En øvingsassistent kan hjelpe de yngre musikantene på øvelsene med bl.a. rytme, riktig spilleholdning og lede gruppeøvelser. Kurset var også med på å øke kompetansen rundt læringsprosesser og rollen som øvingsassistent ved å ha fokus på musikkteori, hørelære, lytting og dirigering. Rapport fra kurset er vedlagt.

II. Observasjon

Formøte mellom lærer TKK og musikanter(er) BSMK

Musikantene skal observere undervisning av yngre elever 3 ganger

Møte mellom lærer og musikanter etter siste observasjon

Under observasjonene var det fokus på læringsmiljø:

- hvordan elevene tas imot
- sitte eller stå
- holdning
- plan og progresjon for undervisningen/timen
- mengde av ris og ros, balanse

III. Praksis

Øvingsassistentene har hatt følgende praksis under veiledning av korpsets dirigent(er):

Aspirantkorps: Deltatt på samspill. Arbeidet med holdning, grep og rytme

Juniorkorps: Instruktører på gruppeøvelser før TM og forberedelser konserter

Hovedkorps: Ledet gruppeøvelser før TM og forberedelser konserter

b) Tilbakemelding fra lærere

Lærer 1

Jeg hadde tre ungdommer fra Byåsen skolemusikkorps på observasjonspraksis tre ganger med individuelle møter i forkant og etterkant. De fikk se på enkeltundervisning (enetimer), gruppe på to elever og kammermusikkgruppe på sju elever. Ungdommene spiller hhv. fløyte, klarinett og trombone. Jeg underviser i klarinett og kammermusikk.

På møtet i forkant pratet vi om ungdommenes forventninger og innstilling til observasjonen, og det å sette seg i "refleksjonsmodus": Hva er det egentlig som skjer på timene og hvorfor? Jeg gjennomgikk også noen generelle råd om hva jeg vektlegger under observasjonstimen: Hvordan tas elevene i mot? Hva er bakgrunnen for at akkurat disse elevene sitter eller står under timen? Hvordan er elevens holdning? Hvordan legger jeg opp timene og hvorfor gjør jeg det slik? Balansen av ris og ros. Hvilken

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

stemning er det på timen? Hva er det beste for at eleven får et godt læringsmiljø? Hvordan er rommets fysiske forutsetninger for akkurat denne typen undervisning?

Jeg legger opp timene individuelt etter hvilke elever jeg skal undervise (alder, nivå), men grovt sett ser timene slik ut: Eleven(e) tas i mot med spørsmål om hvordan de har det/hvordan det går. Mens de pakker opp instrumentet prater vi om hva de har opplevd på skolen den dagen eller om noe som har skjedd siden sist vi møttes. Så går vi i gang med oppvarminga, som regel skalabaserte lange toner først, så hurtigere fingerøvelser og rytmiske ansats-/tungeøvinger. Her har jeg fokus på munnstilling og hvordan instrumentet holdes. Det varierer om vi spiller sittende eller stående, vi må trene på begge deler. Deretter spiller vi gjerne en melodi eleven har lyst til og kan godt, enten de hadde den i lekse eller ikke. Dette for å underbygge spillegleden og følelsen av mestring. Så går vi videre til lekse (som tidvis består av stykker som spilles i korpset) før vi går gjennom det som er nytt til neste gang. Jeg prøver hele timen gjennom å lage en god stemning - ofte med en god porsjon humor. Jeg ser det som helt avgjørende at eleven føler seg trygg på timene for å få best mulig læringseffekt.

Ungdommene fikk ikke konkrete oppgaver mellom hver gang, men måtte ta notater under observasjonstimene som la grunnlaget for møtet i etterkant. På dette møtet fikk de bl.a. spørsmål om hva de kan ta med seg til sin undervisningssituasjon med de yngste i korpset. Hva har de lært helt konkret? Et par av ungdommene spiller andre instrument enn det jeg underviser i og disse fikk spørsmål om hva de kan overføre til sitt instrument. De kom frem til at mye er felles; blåseteknikk, innøvingsteknikker, innfallsvinkler på ulike problemer, holdning til instrumentet, spilleholdning.

Jeg opplevde ungdommene som positive, interesserte og lærevillige. De har alle observert godt og igjen reflektert over det de har observert.

Lærer 2

Jeg har hatt 2 elever på baryton og tuba. Observasjonspraksisen har foregått i TTK sine lokaler på Byåsen skole, kulturbygget. Observasjonen har bestått av enkeltundervisning på baryton og tuba, på nybegynner og mellomnivå. I tillegg har vi avholdt et formøte og en evaluering i etterkant av observasjonen.

I formøtet snakket vi om hva som er viktig for meg i min undervisning:

- Alle elever pakker opp på gangen og er klare til timen begynner.
- Humør og humor på timene, spilleglede.
- Lære bort på en forståelig måte, ingen elever er like.
- Man må kunne stoffet man skal undervise i selv.
- Lære elevene å tenke selv, finne ut hva som er "feil" og hvorfor.
- Lære elevene hvordan å øve på egenhånd.
- Viktigheten av å kunne noter når man spiller i korps, også rytme, notelengder m.v.
- Riktig sitte-stilling, "la instrumentet komme til deg"

Elevene fulgte meg på min undervisning av 4 elever fra Grenaderkorpset, fra 1. års nybegynner til 1. års hovedkorps nivå. Jeg la opp undervisningen slik at den omfattet de punktene vi hadde snakket om på formøtet, men uten å endre på undervisningen for elevene som ble observert. Praksiseleven fikk

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

oppgave om å komme med eksempel på 2 ulike måter å forklare et konkret problem på, samt komme med eksempler på hva de mente er viktig i rollen som øvingsassistent.

På møtet i etterkant gikk vi igjennom praksisperioden, og diskuterte hvordan de ulike punktene fra formøtet hadde blitt gjennomført i praksisen.

Andre punkter som kom opp på møtet var:

- Pust/pusteteknikk
- Rolle i store grupper/og å være medspiller
- Små grupper/assistent
- Dirigentens rolle
- Lære seg andre stemmer i korpset
- Bruk av blyant
- Noter vs gehør
- Hva vil det si å være gruppeleder?
- Tilrettelegge/forenkle noter etter ferdighetsnivå

4. Skolekorpsets suksessfaktorer

a) generelt

Byåsen skolemusikkorps har en *stabil og forutsigbar inntekt* som billett- og brannvakter i Olavshallen. Hovedkorpset har stor *kontinuitet av dirigenter*, kun 4 dirigenter på 65 år. Alle dirigentene har (hatt) sterk tilknytting til korpset med at deres barn har spilt i korpset og bodd i skolekretsen. 2 av dirigentene har i tillegg selv vært musikanter i korpset. Korpsets første dirigent var musikk lærer ved Byåsen skole og var med på å stifte korpset i 1948. Dagens dirigent er også ansatt som musikk lærer ved Byåsen skole. Korpset har *svært gode øvingsforhold* ved at vi har samspill i festsalen i Kulturbygget på Byåsen skole. Bygget sto ferdig høsten 2008 og korpset var tatt med på råd under byggeprosessen. Festsalen har stor scene samt lys- og lydutstyr. I tillegg disponerer korpset et eget lagerrom for slagverksutstyr rett bak scenen. Instrumentene kan da lett trilles ut og inn under samspill. Vi disponerer også *egne rom til noter, uniformer og instrumenter* på Byåsen skole. Korpset bruker *deltakelse i konkurranser* som et klart og bevisst middel for å forbedre og opprettholde både et høyt musikalsk nivå og et godt sosialt miljø. Vi vektlegger at konkurranser er et middel i arbeidet for bedre musisering. Det er prosessen fram mot en slik opptreden som er viktig. "Veien er målet". Målet må ikke bli at "bare vi slår de andre". Musikantene i BSMK får mulighet til *medvirkning* gjennom ulike roller i korpset. Har kan nevnes tillitsvalgt, gruppeleder, øvingsassistent og tilrettelegging av sosiale aktiviteter.

b) i dette prosjektet

Musikantene utvikler seg utover bare det og spille et instrument, samt at korpset har flere ressurser å spille på ifm opplæring av de yngste musikantene. Vår eldste musikanter er rollemodeller for de yngste musikantene. For noen av musikantene har prosjektet vært en inspirasjonskilde til å bli mer engasjert i korpset både musikalsk og sosialt. Prosjektet har gitt god smitteeffekt med at musikanter i 13-14 årsalderen allerede har spurt om når de kan få gå kurs og bli øvingsassistenter.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

c) i samarbeid med kulturskolen

Korpset har «åpent opptak» på kulturskolen, dvs alle våre musikanter får plass på kulturskolen. Kulturskolen har i stor grad sin undervisning på Byåsen skole. De andre skolene, Dalgård og Stavset, ligger like i nærheten. Musikantene kan da ha *undervisning rett etter skoletid* eller i tiden de er på SFO. (De eldste musikantene har også undervisning i sentrum, Olavskvartalet.)

5. Skolekorpsets hindringer og utfordringer

a) generelt

Ved at både samspill og i hovedsak undervisning i regi av TKK er lagt til Byåsen skole, er vi mere synlig på denne skolen. Vi rekrutterer også flest musikanter fra Byåsen skole. Vår utfordring/oppgave er nå å bli mere synlig samt øke rekrutteringen fra de andre skolene. Myten om at det er så mye å gjøre/dugnad er noe vi møter i hverdagen.

b) i dette prosjektet

De største utfordringene var å finne tid for kurs og samlinger som passet alle musikantene. Pga flytting av tidspunkt måtte noen stå over. Det tok også litt for lang tid før lærerne på kulturskolen ble skikkelig involvert i prosjektet og tok kontakt med sine respektive elever. Korpset var også forespeilet flere lærere, dvs nesten en lærer for hver instrumentgruppe.

c) i samarbeid med kulturskolen

Vi har ingen hindringer eller store utfordringer i vårt samarbeid med kulturskolen. Vi har imidlertid lenge arbeidet for å få tilbud om undervisning i alle instrumenter lagt til Byåsen. Vi har fått sterke signaler på at dette vil la seg gjennomføre fra kommende skoleår (2013/14)

6. Kulturskolens suksessfaktorer i samarbeid med skolekorps

a) generelt

fra administrasjonen

En viktig dimensjon innenfor samarbeidet mellom korps og kulturskole er at opplæringen kommer i gode former i forhold til lønn for lærerne, og at korpset avlastes på dette feltet som kan være komplekst særlig når ansettelsesforholdet kommer inn i perioder med sykdom, trygde – og pensjonsrettigheter etc. Fra kulturskoleperspektivet ser vi at den undervisningen som blir gitt individuelt i kulturskolen, blir meningsfull og motivert av det samspillstilbudet og det sosiale livet som korpset står for. Når korps og kulturskole er omforent om hva som skal være tilbudet til et barn på korpsinstrumenter, er det en garanti for at den enkelte får et godt og tilpasset tilbud.

fra lærerne

Å ha en tett og god dialog med dirigenten i skolekorpset

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

Å inkludere korpsets planer i mine planer for kulturskoleundervisninga.

Ikke legge egne kulturskolekonserter samtidig med korpsskonserter som gjør at elevene må velge

Å implementere korpssstoff på kulturskoletimene – rett og slett bruke korpssstoffet i undervisninga. Dette kommer korpset til gode særlig i oppkjøring til for eksempel konserter og konkurranser.

Har stort fokus på instrumentalferdigheter

Har stort fokus på notelæring

Bruker tid på korpssstoff på timene

Tilrettelegger korpssnoter etter ferdighetsnivå

Har god kontakt med korpsets dirigent

b) i dette prosjektet

fra administrasjonen

I dette prosjektet opplever man at det oppstår anledning til, og behov for refleksjon; hos lærer som tar i mot til observasjon, hos øvingsassistent som skal formulere seg rundt egen øvingspraksis og kunnskap, og mellom korps og kulturskole om oppgavedeling innenfor samlet opplæring for eleven. Det gir også støtte til ferske korpselever som sendes hjem fra kulturskole og korps som de kanskje ikke har kompetanse til å øve selvstendig på. Da blir øvingsassistenten en hjelp for alle parter.

Ikke minst for di ungdommer i miljøet som ser sin rolle i et videre perspektiv enn bare som den eldste og beste på sitt instrument.

fra lærerne

Jeg har blitt mer bevisst på korpssamarbeid og ressursene som ligger i de eldste ungdommene. Å samarbeide om å gi elevene det beste både fra korpset og kulturskolen gir en vinn-vinn-situasjon både for kulturskolen og skolekorpset. Slik jeg har oppfattet det synes de yngste det er helt greit å bli ledet av de eldste. De får da noen å se opp til, men som samtidig er i deres miljø. De eldste føler seg nok betydningsfulle i miljøet ved å få undervise de yngste.

Jeg har blitt enda mer bevisst på min rolle som lærer for korpsets musikanter, og ser deres behov enda tydeligere. Prosjektet har bestått av observasjon, men tilbakemeldingene fra de yngste elevene er at de trives med å få hjelp fra de eldre musikantene og ser tydelig opp til dem.

Prosjektet har bestått av observasjon, men tilbakemeldingene fra de eldste var utelukkende positive av å være med på prosjektet.

7. Kulturskolens hindringer og utfordringer i samarbeid med skolekorps

a) generelt

fra administrasjonen

Vi velger å ta med oss ordet utfordringer i fortsettelsen, og legge bort ordet hindringer. Utfordringer vil være å få kommunisert faglige mål og idealer fram og tilbake mellom partene, og opprettholde en

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

god forbindelse når styre og dirigenter skifter i korpsene. Det er også krevende å komme fram til 100% tilfredshet for begge parter når det gjelder lokalisering og organisering av kulturskoleundervisningen.

fra lærerne

Jeg opplever stort sett ikke hindringer i samarbeid med skolekorps. Jeg mener skolekorpsene ser meg som en fagperson på klarinett. Jeg tror de fleste styrer og dirigenter ser verdien av å ha et godt samarbeid om opplæring av felles elever i skolekorps og kulturskole. Jeg har kun et par eksempler på at nivået på stoffet skolekorpsset valgte for de aller yngste grovt oversteg nybegynnerens nivå.

Faglig: Ofte er det ikke helt samsvar mellom musikantens ferdighetsnivå/forutsetninger, kulturskolestoff/ korpsrepertoar. Det er litt for sjelden tilrettelagt/forenklet noter i korpssets regi, noe som gjør at utviklingen går litt saktere for den enkelte musikanter enn den kunne ha gjort.

Praktisk: Kommunikasjonen mellom TKKs lærere og korps kunne vært bedre med tanke på instrumentenes tilstand. Vi kunne også vært mer inne i prosessen når det gjelder rekruttering og valg av instrumenter

b) i dette prosjektet

fra administrasjonen

I dette prosjektet må en sikre at den undervisningen i kulturskolen som foreldrene har betalt for blir ivarettatt på en god måte når prosjektet er på besøk. Det er derfor viktig med tydelige rammer for hvordan prosjektet kan være til stede i timene, og hvilke roller de forskjellige har. Det er også viktig at hjemmene blir orientert på forhånd om observasjonsbesøk på timen hos deres barn.

fra lærerne

I dette prosjektet har veien blitt til mens vi har gått. Det var ikke helt lett å få tak på hvilken rolle en som kulturskolelærer hadde i starten og det førte nok til et par misforståelser i kulturskolelærerkollegiet. Noen oppfattet det som om prosjektets mål var å skru tida tilbake til da kun de eldste underviste de yngste i korpset – *uten* faglig kompetanse fra kulturskolelærere. Dette var selvsagt ikke tilfelle.

8. Musikalsk medbestemmelse – veien videre

a) Skolekorpsset

Byåsen skolemusikkorps ønsker å fortsette praksisen med øvingsassistenter og vil nå legge det inn i korpssets handlingsplan. Vi vil også bli mer bevisst på når det er behov for øvingsassistenter både under ordinære samspill, gruppeøvelser og seminar. Vi ønsker også å videreutvikle arbeidet med å gi musikantene nye og spennende oppgaver innenfor repertoarvalg og konsertarrangering. Vi ser også fram til å videreutvikle samarbeidet med kulturskolen hvor de eldre musikantene får observere gruppeundervisning av yngre musikanter.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

b) Kulturskolen

fra administrasjonen

I kulturskolen er det et formulert mål at alle elevene skal få opplæring tilpasset den enkelte. Dette er i seg selv et insitament til musikalsk medbestemmelse. Fagtilbudet blir også etter hvert bredere, og gir større muligheter til å velge riktig disiplin. Dette prosjektet vil i en fortsettelse ha sin naturlige forankring i skolekorpsset, der øvingsassistenten finnes og der de yngste som kan profitere på dette i sitt øvingsarbeid finnes. Det er i korpsmiljøet øvingsassistenten har behov for å realisere sitt talent på flere felt og se seg selv i en større sammenheng. Kulturskolen på sin side skal på alle felt være i takt med retninger og teorier for opplæring i skole og kulturskole, hvor det i dag legges stor vekt på medbestemmelse. Det er viktig i fortsettelsen i et samarbeid mellom korps og kulturskole at dette blir tatt vare på.

fra lærerne

Jeg ønsker helt klart å fortsette et godt samarbeid med skolekorpsene. Jeg ser et avhengighetsforhold mellom skolekorpsene og kulturskolen, hvor skolekorpsene tilbyr opplæring i et stort ensemble i et inkluderende miljø, mens kulturskole står for den faglige instrumentalopplæringa i mindre grupper. Skolekorpsene rekrutterer også blåse- og slagverkelever til kulturskolen, som også gjør det attraktivt å opprettholde et godt samarbeid. Dette må ikke bare bli et prosjekt som nå er ferdig, men noe vi kan bygge videre på fremover. Det er ingen tvil om skolekorps og kulturskole gir et helhetlig og utfyllende opplæringstilbud til elevene. Jeg ser for meg en todelt fortsettelse på prosjektet:

1. De eldste i korpset får observasjonspraksis på kulturskoletimene med de yngre over lengre tid.
2. Kulturskolelæreren observerer og veileder ungdommene i undervisningssituasjonen med de yngre – f.eks på gruppeprøver.

På denne måten kan vi utvikle et godt læringsmiljø – også for dem som har gått i skolekorps og kulturskole i flere år.

Jeg har allerede gode rutiner og opplegg for min undervisning som gjør at samarbeidet med korpset blir ivarettatt. Jeg har likevel blitt enda mer bevisst på min rolle som lærer for korpssets musikanter, og ser deres behov enda tydeligere.

4.2 Solevåg skulekorps og Sula kulturskule

LOKAL PROSJEKTGRUPPE

Elin Kilvik Skeide
Ingolf Dragset

Leder Solevåg skulekorps
Dirigent Solevåg skulekorps, rektor Sula kulturskule og kursleder

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

BESKRIVELSE

1. Beskrivelse av skolekorpset

a) Fakta

Pr 1.mai 2013 er vi 51 medlemmer i hovedkorpset fra 5.kl til 21 år. Det er 36 jenter og 15 gutter.

Vi har 17 aspiranter som begynte i høst. Solevåg er ei lita bygd med ca 170 elever på barneskoletrinnet. Det er derfor ganske unikt med et så stort skolekorps. Det som betyr aller mest for rekruttering er positive foreldre i bygda som ønsker at ungene skal spille i korps. Deretter kommer at vi som korps står fram med et positivt korpsmiljø, med positive holdninger hvor foreldra trygt kan sende ungene. Vi mista mange i ungdomskolen sist høst og har nå kun 6 stk i ungdomskolen. 10 stk er videregående. Rekruttering skjer ved at dirigent, aspirantansvarlig og korpsleder besøker 3.kl og får dele ut infoskriv m/påmelding. Vi har 2 år hatt skolekonsert med tanke på rekruttering, men ikke fått det til siste 2 år. Sist sommer ble gymsal m/lagerrom revet (vårt øvingslokale) og vi fikk øvingslokale i den nye SFO-basen. Det skulle egentlig være musikkrom, men pga mange barn måtte det brukes til SFO. Dermed får ikke vi bruke det rett etter skoletid til opplæring. Vi ser at det var bedre og større plass til oss i den gamle gymsalen. Dessuten er det mye arbeid med flytting av pulter og stoler og skillevegger. Vi har et lagerrom i tilknytning til øvingsrommet på 15 m2 (sammen med voksenkorpset) Vi skulle ønske oss mer og bedre lagerplass.

b) Opplæring

Opplæring de to første årene skjer via kulturskolen. Vi har 1 lønna dirigent og en junior/ aspirant-dirigent. Aspiranter og junior har samspillgruppe anna hver uke. Fram til vår 2012 har vi også hatt instruktører fra voksenkorpset.

c) Samarbeid

Samarbeidet med skolen har vært ok, men flyttinga har gitt oss noen utfordringer. Skulekorpset har samarbeidet med andre korps med for eksempel øvingshelger. Voksenkorpset Ekko har vi i alle år hatt et godt samarbeid med og de har vært ei fantastisk støtte.

2. Beskrivelse av kulturskolen

a) Fakta

Sula kulturskule har 250 elever og 15 lærere i til sammen 4,7 årsverk. Vi har tilbud i sang, korpsinstrumenter, slagverk, gitar, El-bass, piano, fiolin, bildefag, drama, kulturkarusell (grunnkurs for 1. og 2. klassinger). Vi har nettopp flyttet inn i nye lokaler samlokalisert med ny barneskole i Langevåg. Der er alt under samme tak. I tillegg underviser vi i korpsinstrumenter (samt litt piano/fiolin) på 2 skoler.

b) Aktiviteter og satsningsområder

I tillegg til vanlig undervisning har vi de siste åra hatt stort fokus på samspill i hele organisasjonen. Elevsamspill på tvers av alder og instrument og lærersamarbeid. Kulturskolen har de siste to åra hatt

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

ansvaret for alle korpsaspirantene i kommunen. De går to år med opplæring, før de får velge om de vil fortsette eller ikke. Vi jobber aktivt med å få flere til å velge å fortsette. Vi har også et animasjonskurs som grunnskolene i Sula og omegn kjøper gjennom Kultursekken.

c) Samarbeid

Vi samarbeider lokalt med grunnskolene i kommunen om kulturforum, hvor vi tilbyr verksted inn i lokalt kultursekkarbeid. Skulekorpsa i kommunen er også en god samarbeidspart.

3. Gjennomføring

a) Lokal modell – tilbakemelding fra kursleder

Kulturskolen ble invitert inn i prosjektet via Solevåg skulekorps. Vi brukte litt tid på å finne vår rolle i prosjektet. I og med at jeg er både rektor/dirigent/lærer i prosjektet så har kulturskolen vært med på alle møter om prosjektet. Kulturskolen har brukt ressurser på å timelønne noen lærere ifm en øvingsdag i prosjektperioden.

Oppstart

Prosjektet startet med at prosjektleder kom på besøk til kulturskolen/korpset en dag. Vi hadde møter hvor prosjektplanen ble spikret, og prosjektleder fikk også en time med ungdommene for å forklare og inspirere.

Møte med musikantene

8.-10. februar hadde skolekorpset øvingshelg og kursleder samlet de eldste ungdommene til møte fredag kveld. På øvingen tidligere på dagen fikk mange av de prøve seg som gruppeinstruktører. Vi snakket om hvordan de opplevde det, og det var udelt positivt. Mange likte det, og følte at de andre på gruppa responderte bra, og hørte etter på hva de sa. De fikk så spørsmål individuelt om hvilken rolle de ønsket å få i korpset. Etter en runde med flott samtale kom vi fra til 2 roller vi skal forsøke å utarbeide instruks for. Forbilde-rollen, og gruppeleder-rollen.

Vi ble enige om følgende punkter under rollen som forbilde:

- Komme i god tid før øvelsene
- Sette til stoler og notestativ
- Være positive
- Ikke prate
- Jobbe seriøst
- Mobiltelefonbruk uaktuelt
- Kunne stemmene sine
- Hjelp de andre
- Prioritere torsdagsøvelsene igjen

Vi ble enige om følgende punkter under rollen som gruppeleder:

- Innføring i taktering

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

- Notelære/teori
- Stemmedfordeling

De ønsket også å se på tillitsvalgtrollen i korpset. Vi skal vurdere å opprette et juniorstyre med klare ansvarsområder. Mange hadde lyst til å bli tillitsvalgt/sitte i juniorstyre, og de følte at dagens tillitsvalgte er litt unge.

Gruppelederkurs

9. mars hadde vi gruppelederkurs og ungdommene fikk grunnleggende innføring i:

- Skala: natura, hva spiller de forskjellige instrumentene
- Fortegn i forskjellige skalaer, regler, hvilke kryss/b
- Taktering: 2-takt, 3-takt, 4-takt
- Opptakt og opptelling
- Stemmedfordeling, pyramide, hva er viktig å tenke på?

Vi hadde med instrumenter, så vi spilte og instruerte inn et juniorkorpsstykk. Alle fikk instruere og dirigere. Her hadde vi fokus på:

- se på partituret, fordele stemmer
- oppvarming, noen som vil prøve?
- instruksjon på skift

Vi snakket også om stemmedfordeling i korpset.

Etterpå kom alle elevene i kulturskolen på korpsinstrument for å øve inn et repertoar til åpningsforestillinga til den nye kulturskolen, som Jan Magne Førde har ansvaret for. De eldste ungdommene fikk i ansvar og hjelpe de yngste med innøving. Her kom også utvalgte kulturskolelærere og hjalp til. Dette var en fantastisk dag.

Praksis

Etter denne dagen fikk ungdommene prøve seg som hjelpedirigenter for juniorkorps/aspirantkorps. Ikke alle har fått gjort det enda, men vi holder på. I åpningsuka for nyskolen hadde vi mange øvinger sammen med Jan Magne Førde. Prosjektungdommene var invitert med som hjelpemusikanter og gruppeledere. De hadde også en oppgave om å studere Jan Magne Førde som instruktør/ dirigent/motivatør. Vi fikk gode samtaler om det etterpå. Gruppelederne fikk også ansvar for å ta godt i mot juniorene på sin første øving i hovedkorpset, samt omfordele stemmer på marsjene, slik at gruppene ble balansert fordelt etter at de nye kom inn. De gjorde jobben utmerket.

4. Skolekorpsets suksessfaktorer

a) generelt

Masse flotte og positive foreldre og unger som står på for et flott skolekorps. Godt og nært samarbeid med Musikklaget Ekko og Sula Kulturskule. Godt styre, og veldrevet organisasjon. Satsing på å være et tradisjonelt korps med flotte uniformer, marsjering, marsjer og god musikk. Kvalitet i alle ledd.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

b) i dette prosjektet

Tror hele organisasjonen har fått et annet blikk på virkningen av medvirkning. De store trives på øving når de får tildelt ansvar. Jevnt over bedre oppmøte, og bedre stemning på øvelsene. Overgangen fra juniorkorps til hovedkorps ble bedre av at juniorene fikk gruppelederne i hovedkorpset som «dirigenter» i juniorkorpset rett før. De ble bedre kjent. De samme ungdommene ble «faddere» i hovedkorpset, og tryggheten ble enda større. En slik sambruk av ungdommer, knytter organisasjonen tettere sammen. Vi tror at både de eldste og de yngste har god nytte av dette.

c) i samarbeid med kulturskolen

Som dirigent opplever jeg at juniorene er bedre rustet til å komme inn i hovedkorpset etter to år med kulturskoleundervisning, enn tidligere år. Jeg tror også at medlemmene har godt av å oppleve kulturskuleprosjektene, og der få bruke instrumentene sine i andre settinger enn de får i korpset.

5. Skolekorpsets hindringer og utfordringer

a) generelt

Praktisk: Dårligere øvingslokale.

Økonomisk: 1 musikkskoleplass koster ca 3000. det gir oss kjempeutfordring økonomisk, når så mange ønsker å begynne i korpset

Faglig: Vi må få flere til å fortsette med kulturskoleundervisning etter aspirant/junior-tida. Skal korpset bli bedre musikalsk, må flere av medlemmene ha ukentlig time med lærer. Vi må også få liv i «eldste-gruppen» på torsdager igjen. Dette er krevende, da ungdommene er opptatte med jobb og andre fritidsaktiviteter.

b) i dette prosjektet

Ser ingen hindringer med dette prosjektet

c) i samarbeid med kulturskolen

Samarbeidet med kulturskolen er bra. Stort økonomisk løft for korpset, da fellesskapet betaler kulturskuleplassene de to første åra. Dyr ordning å kjøpe dirigent til 100% refusjon også

6. Kulturskolens suksessfaktorer i samarbeid med skolekorps

a) generelt

Det ligger jo i kulturskolen sin formålsparagraf at vi skal samarbeide med lokalt kulturliv. Det er viktig for meg som rektor å ta vare på eksisterende kulturliv, og bygge kulturskolen rundt det, men samtidig la frivilligheten blomstre. Dette er krevende. At skolekorpsa rekrutterer godt og er store, gjør jo at elevgrunnlaget for kulturskolen vokser, samt at stillingene til korpsinstrumentlærerne blir større. Dette gjør det enklere å få tak i kvalitativt gode lærere. Dessuten er jo skolekorpsene den aller beste samspillarenaen for de elevene på korpsinstrumenter.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

b) i dette prosjektet

Jeg som lærer/mentor hadde en fin dag sammen med ungdommene på gruppelederkurset. Blanding av teori/praksis og dirigering var fin. Jeg fikk ny innsikt i hva som var greit/ugreit for ungdommene. Som dirigent opplevde jeg en økt interesse for øvingene og «korpsjobbingen» av de eldste. De har vært flinkere til å møte opp jevnt over, samt tatt jobben som gruppeledere og faddere seriøst. De yngste synes det har vært kjekt å bli tatt i mot og hjulpet av de store forbildene sine. Jeg håper at flere av de eldste melder seg på som elever i kulturskolen. Mange er påmeldt sommerkurs i år

7. Kulturskolens hindringer og utfordringer i samarbeid med skolekorps

a) generelt

Utfordringene i Sula er at det andre korpsmiljøet sliter med å holde på barna. Ustabilt ift dirigent, og usikkert om det blir korps til høsten. Dette gjør stillingsprosentene til mine korpslærere usikre.

b) i dette prosjektet

Ser ingen hindringer i dette prosjektet.

8. Musikalsk medbestemmelse – veien videre

a) Skolekorps

Vi vil prøve å videreføre grunntankene i prosjektet videre. Vi skal bygge fortsette med tillitsvalgtrollen. Den er forankret, men kan videreutvikles. Kanskje er juniorstyre neste steg. Forbilderollen skal også forankres, og bevisstgjøres ungdommene i mange sammenhenger gjennom korpsåret. Egne samlinger og møter med de eldste skal videreføres. Gruppelederrollen skal videreføres og forankres. Vi håper at kulturskolen kan ha gruppeleder-kurs hvert år. Vi vil også de eldste skal rullere med å være hjelpedirigenter i aspirant/juniorkorps. Vi vil jobbe for at flere av medlemmene fortsette med undervisning i kulturskolen utover aspirant/junior-perioden.

b) Kulturskolen

Skal ha et gruppelederkurs på årsplanen hvert år. Begge korpsmiljøene skal involveres.

Skal jobbe med å øke andelen av korpsmedlemmer som går videre i kulturskolen utover aspirant/junior-tiden. Jobbe for å få til et samspill-alternativ for de eldste på tvers av korpsa.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

4.3 Knarvik skulekorps

LOKAL PROSJEKTGRUPPE

Randi Træland Hella	Leder Knarvik skulekorps
Aidan Smith	Dirigent Knarvik skulekorps
Rune Hannisdal	Kursleder

BESKRIVELSE

1. Beskrivelse av skolekorps

a) Fakta

Knarvik skulekorps er eit brass band, i Lindås kommune, nord for Bergen. Vi har i dag 28 musikanter i skulekorps, 5 2.års aspiranter og 5 1.års aspiranter. Korpset er i fin utvikling og har relativt godt musikalsk nivå. Stiller i 2. div NM. Aktivitetsnivået er høgt, og vi satser på god sosial trivsel og høgt musikalsk opplæringsnivå. Musikantane er flinke å stille på øving, og har godt miljø til tross for aldersforskjellane. Vi har 14 gutar og 14 jenter i korpset. Aspirantene er 3 gutar og 7 jenter. Vi øver i musikkhuset som eigast av Eikanger Bjørsvik musikklag – vederlagsfritt. Vi har lageret vårt like ved, på Knarvik ungdomsskule, Vi bruker denne skulen til å låne klasserom til gruppeøvingar, møter og lignende. Godt samarbeid med denne skulen. Aspirantopplæringa er på Knarvik barneskule – godt samarbeid også med denne skulen.

b) Opplæring

Aspirantane starter i 4. klasse, og øver ein time i veka. 2. års apirantane øver også ein time i . Dei starter i skulekorps i 7. klasse. Vi jobber no med å få på plass eit samarbeid med eit nabokorps, slik at vi kan ha juniorkorps der dei spelar saman i to år før dei starter i korpset. Aspirantane har ein dirigent, ansatt i kulturskolen på ca 10 %, men korpset har ein annan dirigent ansatt i kulturskolen i ca 27% stilling.

c) Samarbeid

Vi har tillitsvalgte med på alle styremøter, og diskuterer ofte med dei om det er noko som skal avgjerast før neste møte. Samarbeid dirigent/ styre er OK. Prøver å legge til rette slik at dirigent kan vere med på deler av alle styremøtene. Ellers er styret representert (oftest med leiar) på stort sett alle øvingar ikkje heile øvinga, men i alle fall slik at ein er tilgjengeleg for musikantane på kvar øving).

3. Gjennomføring

a) Lokal modell – tilbakemelding fra kursleder

Prosjektet jeg hadde ansvar for var sammen med de eldste musikantene i Knarvik skulekorps. Korpset har lange og gode tradisjoner og har i en årrekke vært kjent som et av de beste skulekorpsene i

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

regionen. Mange av elevene får undervisning, men det meste foregår i korpsets egen regi, og ikke i regi av kulturskolen. Det må også nevnes at foreldregruppen består av mange som har lang fartstid i korps, og som ofte bidrar med instruksjon. Vi hadde til sammen 3 samlinger.

Mål for prosjektet

Korpset sitt neste prosjekt var å delta med ensemblegrupper på kretskonkurransen Hordablæsten. Vi bestemte oss for at dette var en glimrende anledning til å få trening til å jobbe med de yngste musikantene. Siste samling av prosjektet ble derfor en ensembledag i Bergen, der de eldste skulle fungere som instruktører for de yngste musikantene. Dagen skulle planlegges og gjennomføres av musikantene selv, uten hjelp fra styret. De skulle ordne med transport av musikanter og utsyr, mat og drikke, lokaler og det sosiale. De eldste skulle også fungere som heilagjeng og støttespillere på selve konkurransedagen. Alle skulle høre alle.

Samlingene

Mye av tiden på første samling gikk med til å snakke om dagens situasjon i korpset. Det har i mange år vært flere av de eldste musikantene som har tatt ansvar på øvelser etc., men situasjonen i dag er ikke slik. Dagens eldste omtalte seg selv som «dessertgenerasjonen»; musikanter som hadde fått mye «gratis» av tidligere kull med eldre musikanter. Da de selv ble eldst og skulle ta ansvar for både musikalske og sosiale oppgaver, kom det som et lite sjokk.

Gruppen med ungdommer i Knarvik skolekorps er svært ressurssterk. Det finnes mange kvaliteter som de eldste musikantene kan bidra med, både sosialt og musikalsk. Vi prøvde å finne ut hva de kunne bidra med, og stilte spørsmålet: «Hvilken rolle og hvilket ansvar har du nå som en av de eldste og flinkeste musikerne i korpset?»

I samtalen som fulgte diskuterte vi også hvilke krav og forventninger som ligger hos:

- dirigent
- de eldste musikantene
- de yngste
- styret

Konklusjonen ble at det viktigste var å begynne med seg selv. Hvis de eldste baner vei og har det kjekt på øvelsene, blir det kjekt for de yngre musikantene også. Vi snakket også å gi seg selv utfordringer på instrumentet sitt, uansett hva som bli spilt og øvd på.

«Det er masse å lære uansett hvor en spiller og med hvem en spiller sammen med! Det viktigste er å gi seg selv utfordringer.»

Det å være ung musikanter og bli sett av de eldste var noe som gikk igjen i diskusjonen. Det å prøve å bli gode forbilder både når det gjaldt øving, oppførsel på øving, oppfølging av musikanter som ikke dukket opp på øvelsen; med andre ord være flinkere til å se de yngste i korpset!

Hvordan skal vi så få dette ut i praksis? Mange var usikker på hvilke musikalske kvaliteter de satt på, og hva de egentlig kunne bidra med. «Er jeg flink nok til å ha en gruppeøvelse? Jeg har egentlig nok med meg selv!»

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

Hvordan komme ut av rundkjøringen?

Vi fortsatte å diskutere hvordan vi kunne snu denne trenden; bryte et mønster og kommer seg ut av komfort-sonen. Vi diskuterte litt om motivasjon, gulrot – skremselstakktikk, og ulike måter å motivere på.

“Loss of temper is not an essential part of the art of rehearsal, though a few people think it is. I profoundly disagree with them. If a conductor cannot control himself he has no right to try and control anyone else.” – Sir Adrian Boult.

Musikantene ble så utfordret til å skrive ned og svare på følgende spørsmål:

- Hva er en god instruktør?
- Hva er akkurat du god på? Hva kan du bidra med?

Samtalen videre viste seg å bli veldig positiv. Alle hadde noe å bidra med musikalsk, om enn på ulike måter. Noen var litt usikker på rytme, mens andre igjen var veldig flink. Løsningen ble å lage instruktørteam der musikantene hadde ulike styrker som kunne brukes i instruktørarbeidet, og dermed utfylle hverandre. De ulike teamene fikk så ansvar for hvert sitt ensemble.

På de to første samlingene brukte vi siste del til praktiske oppgaver. Vi hadde et lite dirigentkurs der vi hørte på musikk og i fellesskap gikk gjennom de ulike taktfigurene. Hver av musikantene gjorde så en øvelse med gruppen, der vi jobbet med hvilke og hvordan vi kan gi tilbakemeldinger. Stikkord her var positiv motivering.

Gjennomføring av ensembledag

Musikantene gjorde hele jobben med å organisere dagen i Bergen. Vi opprettet også en Facebook-gruppe, som gjorde det lett å holde kontakten og passe på at vi hadde kontroll på alt. Anbefales!

På selve gjennomføringen av ensembledagen gikk det meste som planlagt. Hele ettermiddagen/kvelden ble gjennomført av musikantene selv, med undertegnede som observatør, dog med litt tips underveis.

Innholdet var blant annet:

- Felles oppvarming
- Øvelse i grupper, en som dirigent og de andre som medspillere
- Felles mat og drikke
- Musikk-leker

Oppsummering

Etter disse samlingene håper jeg de eldste musikantene i Knarvik skolekorps oppdaget forhåpentligvis hvor viktig de er, og ikke minst at de har mye å bidra med. Prosjektet har i så måte hjulpet «dessertgenerasjonen» litt på rett spor. Musikantene hadde laget et supert opplegg for de yngste i korpset, og fikk i tillegg vist styret og foreldre hva de kan brukes til. De aller fleste av ungdommene hadde aldri undervist før. Gjennom å la hver av dem bruke det de var god på, oppdaget flere også at det å instruere yngre musikanter var både utfordrende og spennende. Det å ha en gruppeøvelse virket

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

plutselig ikke så skummelt likevel! Noen av musikantene viste også imponerende organisatoriske egenskaper.

Kanskje vi fant veien ut av rundkjøringen?

4. Skolekorpsets suksessfaktorer

a) generelt

Medbestemmelse frå musikantane har vore vellukka. Dei kjem oftare og presenterer sine meiningar og ønskjer. Dette sett vi stor pris på, og prøver å imøtekomme behovene så sant det er mulig. Vi har gode ressurser blant foreldre og god tilgang på svært gode instruktører frå Manger Musikklag og Eikanger Bjørsvik musikklag. Økonomien i dette har vore uproblematisk for oss. Har vore mest utlegg til kos i samband med treff i prosjektet.

b) i dette prosjektet

Fokuset på medbestemmelse har vore godt for oss. Og musikantane (dei eldste) har følt seg ivarettatte på ein ny måte. Runne Hannisdal har vore ein stor inspirator for dei. Det har positivt både for dei eldste og dei yngste. Dei eldste står opp som flotte positive forbilder. Vi skulle ønsket oss ein tydelegare metode med eit tydelegare mål for prosjektet. Vi ønskjer oss også oppfølgingspunkt for dei musikantane som har vore med ; korleis det har hjulpet dei både i skulekorpset og på andre arenaer.

c) i samarbeid med kulturskolen

Er for så vidt greit nok. Dirigent er ansatt i kulturskolen, og korpset betaler subsidiert til kulturskolen for dirigenttimane. Utover det er det lite interesse frå kulturskolen retta mot korpset.

5. Skolekorpsets hindringer og utfordringer

a) generelt

Utfordringane våre er å holde på musikantane gjennom ungdomsskulealder/ overgang videregående. Gjere korps attraktivt nok i konkurransen med andre aktiviteter. Samtidig er det å holde fokus på dei som vil vere i korpset og utvikle seg. At vi klarer å fokusere mest på dei vi har og mindre på kampen om å holde på musikantar som ikkje ønskjer å vere der. Dette synast vi prosjektet har vore med på å "klarne" for oss.

b) i dette prosjektet

Vi synes dette har vore veldig positivt, synd vi ikkje var med frå straten. Synes vi fekk litt lite tid. Brukte mykje tid og energi på å finne ut kva retning vi skulle legge prosjektet/kva form vi skulle ha.

c) i samarbeid med kulturskolen

Ikkje vore noko kontakt med kulturskolen i prosjektet.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

8. Musikalsk medbestemmelse – veien videre

Vi har fått mange tanker om medbestemmelse, delaktighet og det å ta musikantane med på avgjerslar som sesongplan, musikalsk retning. Kva dei ønskjer å få ut av hobbyen sin. Vi ser også verdien av å la dei eldste ta meir ansvar ovanfor dei yngre musikantane. Vi tar med oss det vi har lært i prosjektet på vegen vidare☺

4.4 Tasta skolekorps

LOKAL PROSJEKTGRUPPE

Hilde Grude	Leder Tasta skolekorps
Morten Øvrebekk	Dirigent Tasta skolekorps og kursleder

BESKRIVELSE

1. Beskrivelse av skolekorpset

a) Fakta

Korpset er et brass band som rekrutterer fra tre skoler: Byfjord, Tastarustå og Tasta skole. Ca 100 elever totalt på hvert trinn. Korpset har 92 medlemmer hvorav 45 er gutter. Medlemmene tas opp fra 3. klasse. De går 2 som aspirant og 2 år som junior før de blir senior i 7. klasse. Opplæring i skoletiden (sfo) første to årene. Så fellesøvelse en dag og grupper/enkelundervisning en dag i uken. Øver på Tastarustå skole med musikkrom med tilstøtende lager for slagverk for senior (for lite rom med tanke på luft/lyd). Juniorene øver samtidig på gangen utenfor. Eget slagverkrom i kjeller (heis). Relativt fornøyd med lokaler. Noen konflikter med lærermøter osv.

b) Opplæring

Hoveddirigent ansvar for senior. Gratis 24 % stilling fra kommunen/kulturskolen. Juniordirigent ansvar junior. Kjøpes av kulturskolen+ gratis ressurs 5%. Juniorassistent med på fellesøvelser junior. Kjøpes av kulturskolen. Instruktører instrumental. Grupper/enkelttimer 6 stykk. Korpset kjøper av kulturskolen (elevplasser). Aspirant instruktør. Ansvar alle aspirantene og aspirantkorps (hoveddirigent). Kjøpes av kulturskolen (elevplasser).

c) Samarbeid

Samarbeid med skolene om aspirantopplæring.(SFO tid) Ikke deltatt i ordinær opplæring skoletid/ musikkundervisning. Deltar på merkedager i skolene. Jubileer/avslutninger/17.mai osv. Musikanter opptre på eget initiativ på morgensamlinger. Deltar i orkester på revyer og lignende i skolereg. Deltar på merkedager i kirken. Konserter med nabokorps. Lokalavis ang markedsføring/ reportasjer.

3. Gjennomføring

a) Lokal modell – tilbakemelding fra kursleder

Jeg kom med i prosjektet høsten 2011. Mitt korps er et typisk by-korps, med rekruttering fra tre

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

barneskoler i Stavanger. Vi organiserer dette i aspirant (3-5 klasse) junior (6-7 klasse) og senior fra 7 klasse. I alt er vi 94 musikanter, noe som er svært bra for et brass band. Da vi ble med i prosjektet var all undervisningen i korpset organisert gjennom kulturskolen med lærere derfra. Utenom meg som hoveddirigent, er det en hjelpedirigent med ansvaret for juniorene og 5 instruktører med ansvar for instrumentalopplæringen.

De eldste musikantene har alltid vært representert i korpsets styre, men vært lite involvert ellers i driften. Da vi ble med i prosjektet ble vi inspirert til å gjøre noe med dette, og så at det var en stor ressurs her som vi ikke hadde gjort oss særlig nytte av. I løpet av prosjektet er de eldste blitt mer involvert, men vi har fortsatt ikke utnyttet dette maksimalt. Vi er også usikre på om vi valgte rett med tanke på hvem vi involverte i prosjektet.

Kurs for musikantene

Høsten 2011 gjennomførte vi et kurs for de musikantene som skulle være med. Jeg har hatt en del kurs for NMF som jeg kaller Instruktør Basic og dette gjennomførte vi for de eldste i korpset en lørdag høsten 2011. 7 av de eldste musikantene deltok. Kurset varte i 7 timer og temaene vi tok opp var bl.a:

Musikeren:

For å være en god lærer bør du ha et høyt nivå og kjenne instrumentets utfordringer. Enkel instrumentkunnskap.

Dirigenten:

Å lede en gruppe innebærer en form for ledelse/dirigering. Enkel direksjon. Praxis med eget ensemble.

Musikkteori:

Kjenne informasjonen som gis i et partitur/note. Teori rødt/blått kurs pensum.

Pedagogen:

Være et forbilde. Skape trygghet/trivsel. Motivere. Planlegge undervisning.

Hvordan ble kursdeltakerne engasjert i korpset. Det har vært svært ulikt hvor mye den enkelte ungdommen har blitt involvert, og det har i liten grad vært organisert som fast undervisning til bestemte tider gjennom hele sesongen. Unntaket er en deltaker som var med som fast assistent i aspirantkorpset gjennom hele sesongen 2011-12. Han ble for sesongen 2012-13 engasjert som fast vikar gjennom kulturskolen og har hatt ansvaret for kornettelevne i juniorkorpset hele skoleåret. Ved sykdom blant de faste instruktørene har vi benyttet ungdommene som vikarer. En har våren 2013 vært involvert i 2 mnd som vikar for instruktør som var sykemeldt. Ellers har alle ungdommene fått ansvar i forbindelse med innøving av noter i hovedkorpset som gruppeledere. Dette er enkelt organisert i form av gruppeøvelser i den vanlige fellesøvelsestiden. De har også hatt i oppgave å hjelpe juniorene med å øve inn nytt stoff, som støttespillere i juniorkorpset.

Tanker rundt prosjektet.

Vi er kommet i gang med en prosess i korpset hvor ungdommene vil få mer fokus. De vil få oppgaver og inkluderes som en naturlig del av opplæringen i korpset. Da vi startet var det nærliggende å engasjere de eldste i prosjektet, men vi burde kanskje hatt et litt annet fokus. Disse ungdommene var på mange måter ”hekta av korps” og var kommet over slutteproblematikken. Det viste seg at ved

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

oppstart a sesongen 2012 slutt 4 ungdommer som ikke var med i prosjektet. Om disse hadde fortsatt vet jeg ikke, men det var en tankevekker at de i den mest sårbare alderen (8-10 klasse) ikke var involvert. Ingen av de eldre som var med i prosjektet har sluttet før de ble for gamle.

Ringvirkninger

Som ansatt i kulturskolen er jeg med i Blåse – og Dirigent teamet. Vi er 20 skolekorpsdirigenter og ca 20 blåselærere. På møter har jeg hatt flere saker med ungdoms- involvering som tema. I Stavanger utføres instruksjonen i korpset stort sett av profesjonelle instruktører og andre voksne. Å involvere ungdommene har hatt lite fokus. Etter at jeg har vært med i prosjektet har jeg sett det som min oppgave å inspirere de andre til å tenke nytt med hensyn til dette og spre tankene omkring dette. Særlig når vi diskuterer ungdom og slutting trekker jeg frem temaet. Flere dirigenter har meldt tilbake at de er blitt inspirert av dette og har oppnådd gode resultat med tanke på å snu sluttetrend blant de eldste.

Jeg har hatt stor glede å være med i prosjektet, og det utfordret meg på mange vis. Jeg har i liten grad lyktes med å sette ungdommenes engasjement inn i faste rammer, men har vært god på å bruke ungdommene når settingen gir anledning til det. Jeg håper å utvikle dette videre og målet er at ungdommene skal føle seg verdsatt og ha glede av å være med i korpset.

4. Skolekorpsets suksessfaktorer

a) generelt

God opplæring. Stabile flinke instruktører. Ivrige foreldre, mange med korpsbakgrunn. Positive holdninger i lokalmiljøet. Flyter på en vinnerkultur opparbeidet for 40 år siden: ”alltid vært gode”. Unik og dyktig dirigent – samme gjennom 25 år.

b) i dette prosjektet

Før prosjektet hadde vi lite fokus på å engasjere ungdommene i eget korps. All opplæring ivaretatt av profesjonelle. Nå har vi fått i gang en prosess som vil gi ungdommene mer ansvar og forhåpentligvis mer engasjement for eget korps. De yngste oppfatter det positivt så langt vi ser. Har fått tilbakemeldinger som sier at det var mye kjekkere enn de hadde trodd og at de store var snillere og mer positive enn de trodde på forhånd. De eldste føler seg viktigere og har fått mer forståelse for hvor viktig det er å være gode forbilder.

c) i samarbeid med kulturskolen

Alle instruktørene er engasjert via kulturskolen. Hoveddirigent ivaretar kontakt med dem. De har i mindre grad hatt ansvar for å følge opp prosjektet, men har vært positive og bidratt når det trengs. Alle dirigentene/instrumentallærere i kulturskolen kjenner til prosjektet etter innlegg fra hoveddirigent på møter i kulturskolen. Vi kjenner til flere positive effekter av at også andre dirigenter har fått mer fokus på de eldste og engasjerer dem i korpset sitt. Hoveddirigent er i team med de andre ansatte på kulturskolen og får innspill/erfaringer her.

5. Skolekorpsets hindringer og utfordringer

a) generelt

Faglig: mål og alltid ha topp instruktører. Ikke alltid enkelt å få til, slitt i flere år med slagverk hvor

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

kulturskolen har lite tilbud.

Praktisk: litt slitsomt å forholde seg til opplæring på tre skoler. (Fra høsten 2014 blir det bare to, da en barneskole blir ungdomskole.) Problemer å få faste rom i SFO tiden hvor de fleste klasserom er opptatt. Øverom for hovedkorpset er delvis uegnet med hensyn til luftkvalitet og akustikk

Økonomisk: Undervisning via kulturskolen koster mye. Gjør at instrumentkjøp lider. For å ha et toppkorps må en ha topp instrumenter som igjen er dyre.

b) i dette prosjektet

Faglig: Prosjektet kunne vært mer strukturert og utviklet med bedre organisering fra korpsets side.

Praktisk: Vanskelig å pålegge ungdommene tid i prosjektet utenom den tiden de alt er til stede i korpset.

Økonomisk: ingen hindringer knyttet til dette prosjektet.

c) i samarbeid med kulturskolen

Faglig: Den enkelte tilknyttede instruktøren ivaretar de faglige.. Har ikke vært behov for å samarbeide med administrasjonen om dette opplegget på faglig nivå.

Praktisk: Noen av ungdommene i prosjektet er blitt godkjent som lærere i Kulturskolen som i faste vikarer i korpset

Økonomisk: Ingen økonomisk samarbeid rundt dette prosjektet.

8. Musikalsk medbestemmelse – veien videre

Vi vil forsøke å utvide ungdommenes engasjement. Bli ett mer fast opplegg hvor den enkelte får bestemte oppgaver. Mer bruk av begreper som fadder/gruppeleder/juniorkontakt osv

Videreføre ordningen med musikanter i hovedstyre, gi dem mer konkrete oppgaver. Opprette musikkomité. Vi fortsetter samarbeid med musikkskolen. Det er dyrt men foreløpig det eneste alternativet. Vurderer delvis omlegging av drift til to juniorkorps(fra de to barneskolene) og ett seniorkorps(ungdomskorps) med mulighet for spissing på konkurransekorps for de eldste. Dette kan bidra til et større ungdomsmiljø og større antall eldre musikanter, samtidig som vi blir mer synlige på den enkelte barneskolen og kan få med flere derfra.

4.5 Berg skolekorps og Larvik kulturskole

LOKAL PROSJEKTGRUPPE

Ragnar Kløverød	Leder Berg skolekorps
Håkan Salomonsson	Dirigent Berg skolekorps og kursleder
Magne Stensrud	Seksjonsleder musikk Larvik kulturskole

BESKRIVELSE

1. Beskrivelse av skolekorpset

a) Fakta

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

Berg skolekorps er et janitsjarkorps med 25 medlemmer i hovedkorpset, 6 i juniorkorpset og 4 i aspirantkorpset. I tillegg 37 elever fra 3. klasse i eget korpsprosjekt. Øvelse skjer på Berg skole.

b) Opplæring

En dirigent har ansvar for hele korpset. Kulturskolen brukes for instruksjonen og ansettelse av dirigent.

Et visst antall seniorer brukes som instruktører og gruppeledere.

c) Samarbeid

Samarbeid med Berg skole der hele 3. trinn spiller janitsjarkorps under hele skoleåret. Dette gir både korpset mulighet for rekruttering og for skolen og følge opp Kunnskapsløftet.

2. Beskrivelse av kulturskolen

a) Fakta

Musikkavdelingen har 800 elever og 18 lærere, ca 10 årsverk. Vi har sang, piano trekkspill, fiolin, cello, gitar og alle korpsinstrumenter. Det meste av undervisningen er sentralisert i egne lokaler etter skoletid. Noe er desentralisert, og noe i SFO-tid.

b) Aktivitet og satsningsområder

Vi samarbeider med korpset. Har både opplæring og dirigenttjenester. Vi har i dag dirigenter i 2 skolekorps, Berg skolekorps og Larvik skolekorps. Avtalen er 50%, og stillingsinnholdet blir i dag i store trekk avtalt mellom dirigent og det enkelte korps. Vi gir også tilbud om undervisning i storband, strykegrupper, kammerorkester, vokalgruppe og prosjektensembler.

c) Samarbeid

Samarbeider med skoler og frivillige organisasjoner. Har i dag ikke et formalisert samarbeid med videregående. De får imidlertid lister fra oss med aktuelle kandidater. El sistema Norge (Norsk kulturskoleråd, musikkhøgskolen, Oslo Filharmoniske Orkester).

3. Gjennomføring

a) Lokal modell – tilbakemelding fra kursleder

I Berg skolekorps arbeider dirigenten etter de samme prinsipper som prosjektet søker. Hovedvekten i prosjektet ble demokrati, sosialt ansvar og opplæring. Musikantene ble spurt om noen var interessert i å dirigere korpset for å utvikle instruktørkunnskap. 8 musikanter har vært stemmeledere og instruktører ved aspirantseminar for hele byens korps. 4 musikanter har fått dirigere korpset på øvelser og seminar. Disse fikk instruksjon 2 ganger i forkant av første øvelse. Etterpå hadde vi samtale om hvordan det gikk og hva som kunne forbedres. Alt repertoar ble valgt av medlemmene etter demokratiske prinsipper. Resultatet har blitt at musikantene er blitt mer bevisst over viktigheten av hjemmeøving da de selv har valgt repertoaret. Samarbeid med voksenkorpset i Helgeroa har gitt selvtillit og stolthet. Som eksempel har vi hatt felles seminar og konserter. Alle musikanter synes at de er blitt hørt, ung som gammel. Musikantene er også tatt med på råd når det gjelder fremtidsplan og reisemål. De som har dirigert og ledet grupper har fortalt til hele korpset hvor viktig konsentrasjon er for å oppnå et godt resultat.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

4. Skolekorpsets suksessfaktorer

a) generelt

Støtten i nærmiljøet er god. Vi har også god gruppetilhørighet og sosial opplæring.

b) i dette prosjektet

Positivt å få være stemmeledere og instruktører samt få velge repertoar. Alle blir hørt.

c) i samarbeid med kulturskolen

Kulturskolen organiserer seminar for de ulike nivåene i korpsene, hvilket betyr at man får spille med musikanter på egen alder og nivå.

5. Skolekorpsets hindringer og utfordringer

a) generelt

Ingen

b) i dette prosjektet

Ingen

c) i samarbeid med kulturskolen

Ingen

6. Kulturskolens suksessfaktorer i samarbeid med skolekorps

a) generelt

Larvik kulturskole gir profesjonell instruksjon til alle, og arrangere årlig fellesseminar for alle korpsene. Utdannede dirigenter ansatt gjennom kulturskolen. Alle skolekorpsene kan henvende seg til kulturskolen med ønske om dirigentavtale.

b) i dette prosjektet

Vi har fått flere nye idéer for framtida. Som f.eks. repertoarvalg og konsertopplegg. Det kan også presenteres for de andre korpsene som et som et redskap i den musikalske virksomheten. De yngste får inspirasjon til å bli bedre musikere og forstår verdien i å hjelpe hverandre. De eldste gleder seg over å utføre instruksjon som mottas positivt. Dette høyner deres selvtillit.

7. Kulturskolens hindringer og utfordringer i samarbeid med skolekorps

a) generelt

Økonomisk og tidsmessig: Å opprettholde et tjenestetilbud på alle blåseinstrumenter, samt dirigenttjenestene. Dette koster oss noen kroner.

Nivåproblematikk: Hvordan gjøre innhold musikalsk og instruksjonsmessig relevant for deltagere med ujevn alder og nivå. (Velkjent utfordring).

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

b) i dette prosjektet

Ingen problem har oppstått. Vi har kommunisert via dirigent.

8. Musikalsk medbestemmelse – veien videre

Vi har fått en ide om noe som kan videreføres. Kan være aktuelt både på kulturskolen, og kan presenteres for de andre korpsene. Dette er et prosjekt som også kan være aktuelt på andre samspillprosjekter i kulturskolen.

5.0 Masteroppgave

På oppfordring fra Norges Musikkorps Forbund og Norsk Kulturskoleråd er Elisabeth Steen Fors i gang med en masteroppgave med utgangspunkt i prosjektet «Ungdom og medbestemmelse». Elisabeth er profesjonell musiker og pedagog, og har undervist messingelever i Trondheim Kommunale Kulturskole i over 20 år. Hun har selv korpsbakgrunn, og har jobbet med korps elever i alle år.

I masteroppgaven vil hun undersøke ungdomsfrafallet i norske korps, og tiltak som settes i gang for at flere skal velge å fortsette i korps. Hun vil også søke etter suksessfaktorene, hva er det de gode korpsene gjør som andre kan lære av!

Elisabeth har gjennomført intervjuer med skolekorpsets leder og dirigent samt en kulturskolelærer/kursleder fra alle miljøene. I tillegg har alle ungdommene som har deltatt og en gruppe utvalgte musikanter som er blitt undervist av de eldste deltatt i en spørreundersøkelse. Spørsmålene i intervjuene og spørreundersøkelsene har dreiet seg om ungdomssatsning i korps, kompetanse, samarbeidsformer, deltagelse og mestring.

Masteroppgaven vil bli en kjærkommen støtte og dokumentasjon til vårt prosjekt samt veien videre i arbeidet med å ta vare på våre medlemmer.

6.0 Oppsummering

6.1 Suksessfaktorer i dette prosjektet

Alle miljø har gitt gode tilbakemeldinger og har gjort seg positive erfaringer i prosjektperioden. Vi presenterer her en oppsummering av disse.

Skolekorps

- Musikantenes rolle som forbilde for yngre musikanter er blitt forsterket gjennom prosjektet.
- Korpsene gir tilbakemelding om at de eldste musikantene føler seg bedre ivaretatt, føler seg viktigere, blir sett, fått mer forståelse og fått mer tilhørighet gjennom oppgavene som øvingsassistent og gruppeleder.

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

- Prosjektet har vært en inspirasjonskilde til økt engasjement både musikalsk og sosialt.
- Korpset har flere ressurser å spille på ifm opplæring av de yngste musikantene
- Musikantene utvikler seg utover bare det å spille et instrument.
- De eldste trives mer på øving etter at de har fått tildelt ansvar.
- Positivt å være stemmeledere og instruktører samt å få velge repertoar. Alle blir hørt
- Musikanter i alle aldersgrupper er blitt bedre kjent med hverandre.
- De yngste oppfatter det som positivt å bli ledet av de eldste.

Kulturskolen

- Ungdommene i miljøet ser sin rolle i et videre perspektiv enn bare som den eldste og beste på sitt instrument.
- De yngste elevene trives med å få hjelp av de eldre musikantene og ser tydeligvis opp til dem.
- «Jeg har blitt enda mer bevisst på min rolle som lærer for korpsets musikanter, og ser deres behov enda tydeligere.»
- Samarbeidet om å gi elevene det beste fra skolekorpset og kulturskolen gir en vinn-vinn-situasjon for både skolekorpset og kulturskolen.
- De ferske korpselevene som sendes hjem fra kulturskole og skolekorps får hjelp til innøving
- De yngste får inspirasjon til å bli bedre og forstår verdien i å hjelpe hverandre.
- Dette prosjektet kan være aktuelt på andre samspillprosjekter i kulturskolen.
- Skal jobbe med å øke andelen av korpsmedlemmer som går videre i kulturskolen utover aspirant- / juniortiden.

Kursledere

- Gjennom å la hver av de eldste musikantene bruke det de var gode på, oppdaget flere at også det å instruere yngre musikanter var både utfordrende og spennende.
- Musikantene hadde laget et supert opplegg for de yngste i korpset og fikk i tillegg vist styret og foreldrene hva de kan brukes til.
- Etter at jeg har vært med i prosjektet har jeg sett det som min oppgave å inspirere de andre dirigentene på kulturskolen til å tenke nytt med hensyn til dette og spre tankene omkring dette. Særlig når vi diskuterer ungdom og slutting trekker jeg frem temaet. Flere dirigenter har meldt tilbake at de er blitt inspirert av dette og har oppnådd gode resultat med tanke på å snu sluttetrend blant de eldste.
- Målet er at ungdommene skal føle seg verdsatt og ha glede av å være med i korpset.

6.2 Hindringer og utfordringer i dette prosjektet

Miljøene peker ikke på noen hindringer i prosjektet, men gir tilbakemelding om noen utfordringer.

Skolekorps

- I en travel hverdag var det en utfordring å finne kursdager som passet alle musikantene.
- Kom sent inn, fikk liten tid og brukte mye tid og energi på hvilken form vi skulle ta.
- Prosjektet kunne vært bedre strukturert med bedre organisering fra korpsets side

Kulturskolen

- Sikre at undervisningen for de yngre blir ivaretatt når de eldste er på observasjon.
- Få alle lærere på kulturskolen til å forstå at prosjektets mål var et supplement til dagens undervisning

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

6.3 Måloppnåelse

Med bakgrunn i tilbakemeldinger fra miljøene vil vi si at vi har lyktes med prosjektet.

Både skolekorps og kulturskoler ønsker i ulik grad å videreføre prosjektet med å legge det inn i sine planer / undervisning. Miljøene i prosjektet er blitt mer bevisst på musikantenes roller i skolekorpset. Økt medbestemmelse og medvirkning har ført til mer trivsel og tilhørighet samt gitt musikantene en større dimensjon som musikanter og forbilde. Flere musikanter har også sagt at de på grunn av deltakelse i prosjektet, og at de nå har fått muligheten til større og flere oppgaver, ønsker å fortsette i skolekorpset så lenge de kan.

Skolekorpsene har også blitt klar over andre roller hvor musikantene kan ha medvirkning. Her nevnes spesielt tillitsvalgtrollen, styreverv, musikalsk retning, sesongplan, fadderordning, gruppeleder, repertoarvalg og konsertarrangering.

Vi har fått gjennomført fem lokale modeller. Alt fra fullt samarbeid skolekorps – kulturskole via mindre samarbeid og uten samarbeid. I modellen uten samarbeid med kulturskolen engasjerte vi en ekstern kursleder som veiledet musikantene. Her fikk musikantene komme med forslag på kursledere og en av dem ble valgt.

Alle modellene har fungert bra og vi ser at veiledningsbiten og praksis i eget skolekorps kan gjennomføres uten kulturskolen. Vi vil imidlertid oppfordre skolekorps som har opplæring i samarbeid med kulturskolen om også å samarbeide om denne type prosjekt.

Med bedre innsikt i læringsprosesser og økt engasjement får musikantene et bedre grunnlag for å gjøre valg av studieretning. Vi må anta at dette kan bidra positivt til økt rekruttering til yrke som musiker og musikkpedagog. Med økt motivasjon i eget korps vil også kvaliteten øke for egen musikkutøvelse. Dette vil heve kvaliteten og gi bedre nivå når musikantene søker høyere musikkutdanning.

7.0 Videreføring

7.1 På skolekorpsenes og kulturskolenes dagsorden

Det er nå viktig at de erfaringene vi har gjort oss videreføres og at det legges til rette for at skolekorps og kulturskoler setter musikalsk medbestemmelse på dagsorden. Skolekorps og kulturskoler kan gjennom rapporten gjøre seg kjent med de ulike modellene og erfaringene som ble gjort og tilpasse det lokalt i sitt miljø.

NMF og Kulturskolerådet profilerer de gode historiene fra prosjektet og musikalsk medvirkning profileres som en suksessfaktor. Forslag til arenaer:

- NMF legger det inn som en naturlig del av opplæringen i «Born to play»
Born to play er navnet på et program som utvikler og bygger korps innenfra. Gjennom å tilby veiledere, temakvelder og ulike aktiviteter skal Norges Musikkorps Forbund hjelpe korps til å lykkes ut fra sine

UNGDOM OG MEDBESTEMMELSE – mestring og motivasjon

forutsetninger. Programmet er et samarbeid med Norsk Tipping. Born to play henvender seg til alle korps.

- Erfaringer fra prosjektet blir lagt fram på konferanser og ulike utviklingsprosjekter i regi av NMF og Kulturskolerådet.
- Erfaringer fra prosjektet blir profilert i *Ambis* (medlemsblad for NMF) og *Kulturtrøkk* (informasjonsblad for kulturskolene).
- Kompetansen rundt ungdomsarbeid i skolekorps må heves hos dirigentene. Rapporten anbefales derfor som pensum i faget *ensembleledelse* ved høyskoler og universitet da ungdomsgruppen må få et større fokus i dirigentens arbeidshverdag.

7.2 Spredningskonferanse

I samarbeid med SFO-prosjektet vil det bli arrangert en spredningskonferanse på Rica Hell Hotel, Stjørdal 16. – 17. januar 2014. Her vil vi invitere landets skolekorps, grunnskoler og kulturskoler.

8.0 Kontaktadresser

Byåsen skolemusikkorps	http://www.bsmk.no
Trondheim kommunale kulturskole	http://www.trondheim.kommune.no/kulturskolen
Solevåg skulekorps	http://solevagskulekorps.no
Sula kulturskule	http://www.sula-kulturskule.no
Knarvik skulekorps	http://www.knarvikskulekorps.no
Tasta skolekorps	http://www.tastaskolekorps.no
Berg skolekorps	http://www.bergskolekorps.no
Larvik kulturskole	http://www.larvikkulturskole.no

9.0 Økonomi

Prosjektet fikk vesentlig mindre tilskudd enn omsøkt. Prosjektet ble derfor omarbeidet og nedskalert i tråd med tilskuddet. Vi mener likevel at vi fikk en god gjennomføring og måloppnåelse ut i fra spørsmålsstillingen og forutsetningene. Økonomirapport er vedlagt.

10.0 Vedlegg

Økonomirapport
Rapport fra øvingsassistentkurs på Byåsen skole H2012

NORGES
MUSIKKORPS
FORBUND

NORSK KULTURSKOLERÅD

post@musikkorps.no